

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

(Research Methodology)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง “การศึกษาภาพ
อนาคตของสื่อมวลชนในบทบาทการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย” โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการ
ตอบคำถามของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวนทั้งสิ้น 20 คน มา
วิเคราะห์ตามแบบการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ซึ่งมี
ขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็น
ระบบตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัยโดยศึกษาเอกสาร ตำรา วรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
กับแนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสื่อสารมวลชน ในการส่งเสริมคุณค่าข้าว
หอมมะลิไทย ตลอดจนศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เพื่อนำมา
สร้างกรอบแนวคิด กำหนดวัตถุประสงค์ และสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามโครงการวิจัย โดยนำแบบสอบถามปลายเปิดที่มีโครงสร้าง
โดยไม่จำกัดคำตอบที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content
analysis) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เป็นรอบที่ 1 แล้วนำข้อมูลมาจำแนกและจัดกลุ่ม พัฒนาเป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) เป็นฉบับที่ 2 นำไป
เก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอิน
เทอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) นำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์และพัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ
แบบสอบถามในรอบที่ 3 เพื่อยืนยันความคิดเห็นเดิมในรอบที่ 2 พร้อมกับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความ
คิดเห็นตรงหรือสอดคล้องกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นแสดงความคิดเห็นหรือไม่ หาก
ไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลเพิ่มเติม แต่ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับ
ตำแหน่งของคำตอบดังกล่าวจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย ตรวจสอบถามถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่เข้าร่วมในกระบวนการเดลฟายเทคนิค (Delphi technique) โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 20 คน เป็นผู้มีคุณสมบัติ มีประสบการณ์การทำงานด้านการสื่อสารสายเกษตรกรรม ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมกระบวนการเดลฟายเทคนิค

ผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน (คน)
สื่อหนังสือพิมพ์	5
สื่อวิทยุโทรทัศน์	3
สื่อวิทยุกระจายเสียง	2
สื่อนิตยสาร	8
ผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ	2
รวม	20

วิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีขั้นตอนการเลือก ดังนี้

1. เลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
2. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ ตามที่พิจารณาความเหมาะสมไว้แล้ว เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ โดยติดต่อด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้กระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย (Delphi techniques) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วตอบแบบสอบถาม 3 รอบ คือ

รอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย

รอบที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อความที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญมาจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนช่วงความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านรูปแบบโครงสร้างและเนื้อหา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม โดยให้นำหนักตามลำดับความสำคัญของเรื่องต่างๆ

รอบที่ 3 ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันความคิดเห็นเดิมในรอบที่ 2 พร้อมกับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความคิดเห็นตรงหรือสอดคล้องกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นแสดงความคิดเห็นหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลเพิ่มเติม แต่ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามไม่แสดงเหตุผลก็ถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

จากผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูง โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ในระดับ 5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 22 ข้อ อยู่ในระดับ 4 เห็นด้วย จำนวน 24 ข้อ และอยู่ในระดับ 3 คือ ไม่แน่ใจ จำนวน 4 ข้อ จากคำถามทั้งหมด 50 ข้อ นอกจากนั้น จากพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) การตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ มีช่วงความคิดเห็นสอดคล้องกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันสูง ผู้วิจัยจึงไม่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามรอบที่ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัย และขอทราบความสมัครใจในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เพื่อคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน

2. การใช้แบบสอบถาม

ในรอบที่ 1 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามปลายเปิด พร้อมคำชี้แจงประกอบคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์และสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย

ในรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญจากรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามอีกครั้ง โดยนำส่งด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquatile Range)

ในรอบที่ 3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่มีรายละเอียดจากรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมมาตอบแบบสอบถามอีกครั้ง โดยแสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ของคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 ท่าน เพื่อประกอบการพิจารณาในการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์โดยนำความคิดเห็นมาจำแนกและจัดกลุ่ม รวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันมาไว้ในข้อเดียวกัน เพื่อสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้วิจัยนำคำตอบจากการตอบแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 มาหาค่ามัธยฐาน เพื่อสรุปเป็นระดับของการพยากรณ์แต่ละข้อและนำค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์กับค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ถ้าค่าสถิติของแบบสอบถามในแต่ละข้ออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าสอดคล้องกัน ถ้าค่าสถิติค่าใดค่าหนึ่งอยู่นอกเกณฑ์ที่กำหนดหรือนอกเกณฑ์ทั้งสองค่า จะถือว่าไม่สอดคล้องกัน

ในการสรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อนั้น ผู้วิจัยถือค่ามัธยฐานเป็นหลักในการพยากรณ์แนวโน้มแต่ละข้อ และจะใช้ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์กับค่ามัธยฐาน ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ เป็นการเสริมแนวโน้มอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยได้นำเอาข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทั้งค่ามัธยฐานและค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ มาสรุปเป็นแนวความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย นำมาเสนอเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีมัธยฐานมากที่สุด 5 อันดับแรก ในแต่ละตัวแปรมาอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน (Median) ของข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ การแปลความหมายของค่ามัธยฐาน เป็นดังนี้

ค่ามัธยฐาน 4.50-5.00 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50-4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับมาก

ค่ามัธยฐาน 2.50-3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50-2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อย

ค่ามัธยฐาน 0.50-1.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต้องการให้เกิดในระดับน้อยที่สุด

2. พิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquatile Range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่าง ควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ดังนี้

ถ้าค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ที่คำนวณได้ข้อความใดที่มีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (Consensus)

ถ้าค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ที่คำนวณได้ข้อความใดที่มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi techniques) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) เพื่อทราบบทบาทของสื่อมวลชนในการสร้างเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย
- 2) เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสื่อมวลชน ในการสร้างและส่งเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย
- 3) เพื่อทราบภาพอนาคตของสื่อมวลชนในบทบาทการสร้างเสริมคุณค่าให้กับข้าวหอมมะลิไทย โดยผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากสื่อโทรทัศน์ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสื่อวิทยุกระจายเสียง จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญจากสื่อ นิตยสาร จำนวน 8 คน ผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ จำนวน 2 คน รวมผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามขอบข่ายบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมคุณค่าข้าวหอมมะลิไทย สถิติที่ใช้คือ ค่ามัธยฐาน (media) และค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ (Interquatile range)